Tekst **MARIO BROEKHUIS** | Fotografie **LODE GREVEN**

MET HET LICHT MEEDRAAIEN IN EIGEN TUIN

Zonnehuisje *van Monie*

Het was timmervrouw Monie van Paassen opgevallen dat her en der bij een grote herenboerderij zo'n typisch huisje in de tuin stond. Een vroeger tbc-huisje, waarin de patiënt overdag in de weldadige warmte van de zon kon liggen, en dat mee kon draaien in de richting van het licht. Als timmervrouw bracht het haar op een briljant idee.

Ze zit heerlijk op een bankje in haar tuinhuisje een boek te lezen. De dubbele deuren staan wagenwijd open. Monie van Paassen geniet in haar eigen bouwwerk, een tuinhuisje dat met de zon mee kan draaien. Het is een vondst. Om het te demonstreren zet ze zich even schrap en duwt ze met haar schouder het huisje rond. De ijzeren wielen aan de onderzijde knersen een beetje. "Een meneer herinnerde zich precies dit geluid van het ronddraaien. Dit huisje roept, wanneer ik ermee op een beurs sta, bij zo veel oudere mensen herinneringen op en dan krijg ik de verhalen te horen. Over iemand die er dertien jaar in heeft gelegen. Anderen speelden er als kind op zondag in, want bij oom, tante of oma die erin lag was natuurlijk altijd wel wat snoep onder het bed verstopt." Monie (46) heeft het zelf niet meegemaakt, maar de aanleiding voor het ontstaan van de draaiende tuinhuisjes heeft te maken met tuberculose (tbc), een ernstige longziekte die tot in de Tweede Wereldoorlog niet anders te bestrijden viel dan met rust en 'gezonde' lucht. De patiënten lagen overdag in huisjes of sanatoria van het Groene Kruis. "De huisjes van het Groene Kruis waren te leen in buurten waar armere mensen woonden en vaak lagen er twee patiënten uit dezelfde straat in. Er konden twee bedden in, met een stoel voor de zuster ertussenin." Rijkere mensen lieten hun eigen tbc-huisje in de tuin zetten. Zo kwam het dat bij met name herenboerderijen een tbc-huisje op het erf gemeengoed was. "Dat waren de pareltjes, want zo'n herenboer had een eigen timmerman en hoe naar de ziekte ook was, er moest wel gepronkt worden. Hier in de omgeving van Bellingwolde, Scheemda, Schildwolde staat daarom nog weleens zo'n verloren huisje voor de boerderij."

Haar Westlandse tongval kan Monie niet verbergen. De ruimte en haar werk als interieurbouwer bij Ikea brachten haar naar het Groningse platteland.

Meer weten?

Een zonnehuisje kost € 11.000,-
en meet 2,5 x 2,5 x 2,6 meter.

Bosweg 1
9913 PA Eenum
Tel. 0596 - 57 11 18
www.zonnehuisje.nl
www.sijtsema.nl

'HOE NAAR DE ZIEKTE OOK WAS, ER MOEST *wel worden gepronkt'*

Handig was ze al. "Niets is zo fijn om mee te werken als hout." En na het overnemen van de boerderij en de werkplaats van timmerman Sijtsema kreeg ze de kans om zich verder te bewijzen, ook als vrouw. "Er komen hier mannen aan de deur die vragen of mijn man thuis is, terwijl ze voor timmerwerk komen. Maar als ze me in de nok van een schuur aan het werk hebben gezien is die houding wel anders."
Achttien jaar later is Monie een begrip met de bouw van schuren, overkappingen en andere houtbouwprojecten op maat, met klanten van het Limburgse Stevensweert tot op de Utrechtse Heuvelrug.
"Zelf vind ik dat ik absoluut geen concurrentie heb", klinkt het overtuigd. "Ik richt me vooral op vrouwen. Die vinden het prettig omdat ze eindelijk eens iets kunnen laten maken wat ze zelf willen. Ik vertel, zij vertellen en samen komen we tot een ontwerp. Vaak zijn ze bij andere timmerlieden of schurenbouwers nooit zo ver gekomen." Vrouwen dus die telkens tegen eigenwijze kerels aanlopen die het beter menen te weten. "Mijn klanten hebben oog voor detail, willen maatwerk, ze willen een echt Monie-huisje." Het opvallendste voorbeeld van zo'n huisje is het ronddraaiende.

Dik twintig jaar geleden, in haar tijd bij Ikea, had ze al een tbc-huisje op het platteland van Noordbroek zien staan en ze was meteen gefascineerd. "En toen ik zelfstandig aan de slag ging, kreeg ik op beurzen altijd wel van iemand de vraag of ik ook ronddraaiende huisjes maakte", verklaart Monie waarom ze het gebouwtje in Noordbroek in detail wilde opmeten en nabouwen. Door de associatie met tuberculose, ook wel de tering genaamd, is voor de oudere generatie in één klap duidelijk om welk huisje het gaat, maar het is tegelijkertijd een negatieve associatie. Dat verkoopt niet. "De jongere generatie kent het begrip tbc niet eens, die vraagt 'wat is dat?' of denkt aan tbs. Vandaar dat ik het ook wel zonnehuisje noem. Dat is de prettige kant, vooral voor mensen die op de vlakte wonen en die echt uit de wind willen zitten is het ideaal. Het is ook iets aparts, anders dan de standaard overkapping of veranda. Wim Kan heeft in zo'n huisje hele oeuvres geschreven. Anderen gebruiken het als atelier of om thuis te werken. Maar niets zo lekker als je even terug te trekken in het zonnehuisje, op zondagochtend met een cappuccino op de bank."